

SIKO har ställt fyra skärgårdsfrågor till de politiska partierna i Region Stockholm. På de följande sidorna presenteras partiernas svar efter respektive partilogotype.

De fyra frågorna

- 1. Får levande skärgård kosta pengar?** *(Om ja, inom vilka områden vill ditt parti satsa för att göra det möjligt att leva, bo och verka i skärgården året runt?)*
- 2. Kommer ditt parti att arbeta för ett ökat bostadsbyggande på kärnöarna?** *(Regionens tillväxtansvar enligt RUF 2050)*
- 3. Vilka miljö- och strandskyddsfrågor kopplat till skärgården prioriterar ditt parti?** *(Bygglov och strandskyddsdispens medför ibland kostnader på ca 20,000 kr för tillstånd att till exempel installera solceller.)*
- 4. Arbetar Skärgårdsstiftelsen enligt stadgarna?** *(Representanter för ditt parti sitter i Skärgårdsstiftelsens styrelse. Anser ditt parti att den planerade omorganisationen är i enlighet med Stiftelsens stadgars ändamålsparagraf §2?)*

1. Får levande skärgård kosta pengar? *(Om ja, inom vilka områden vill ditt parti satsa för att göra det möjligt att leva, bo och verka i skärgården året runt?)*

En levande skärgård måste få kosta pengar. 16 år av moderatlett styre har lett till nedskärningar i Skärgårdsstiftelsens verksamhet, vilket är något vi varit emot under en lång tid. Vi vill stoppa nedskärningarna i Skärgårdsstiftelsens verksamhet. Socialdemokraterna i Region Stockholm vill satsa på skärgården för att förenkla för en skärgård där man kan bo och verka i året om. Vi vill ha en ambulanshelikopter placerad på Värmdö och införa minst ytterligare en läkarbåt som ska erbjuda skärgårdsbor vård.

Därutöver krävs en robust och hållbar skärgårdstrafik året runt för att möjliggöra för människor att bo, leva och verka i Stockholms skärgård. Vi socialdemokrater kommer alltid att stå upp för att de bofasta i skärgården ska ha tillgång till en bra bastrafik. Men för en livskraftig skärgård behöver även deltidsboende och besökare enkelt kunna ta sig ut till skärgården, därför behöver man både direktgående linjer från strömkajen ut till kärnöarna och linjer mellan öarna.

Absolut! I Centerpartiets Stockholmregion ska man kunna bo, leva och verka överallt. Med en stabil välfärd, en mer tillgänglig kollektivtrafik, bättre bredband och bättre möjligheter för bostads- och näringslivsutveckling i våra skärgårdsområden får vi en mer öppen, jämlik och inkluderande region som är till för alla.

Därför vill Centerpartiet bland annat satsa på att;

- Öka turtätheten till kärnöarna.
- Investera i nya klimatsmarta fartyg för snabbare och tätare skärgårdstrafik
- Utveckla Nord-sydlinjen, vi vill se en förlängning både norrut och söderut.
- Stärka den mobila primärvården i norra och södra skärgården, exempelvis genom en ny läkarbåt.
- Fortsatt säkra en långsiktig finansiering av Skärgårdsstiftelsen

En levande skärgård är en förutsättning för att Sverige och hela Stockholmsregionen ska utvecklas och fungera. Vår vackra skärgård är unik och innehar stora natur- och kulturvärden som behöver värnas om. Vi är övertygade om att det värde som skärgården tillför kan och bör utvecklas så att fler kan ta del av den. En utveckling som bygger på hänsyn till natur- och miljövärden. Vi anser att en levande skärgård får kosta pengar då den har ett behov av återkommande satsningar och underhåll. Vi vill arbeta för att ha en levande skärgård hela året om.

Kristdemokraterna har länge arbetat för att båttrafiken ska få vara ett viktigt inslag i stockholmstrafiken. Vi vill fortsätta att utveckla fler effektiva förbindelser på Stockholms inre vattenvägar samtidigt som vi vill förbättra tillgängligheten till skärgården. Vi ser bl.a. ett behov av att tillgängliggöra Waxholmsbolagets årsbiljett, ö-kortet, för fler invånare,

framförallt de som jobbar ute i skärgården. Den nuvarande pendelbåtsflottan behöver även förnyas och vi Kristdemokrater vill därför köpa in ett nytt tonnage för att möta framtidens resenärer.

En levande skärgård behöver plats för boende, näringsidkare och turism. Kristdemokraterna ser att tillgången på en tillgänglig vård och omsorg för boende och tillfälliga gäster i skärgården även måste säkerställas på ett betryggande sätt. Det är ett av de allra mest grundläggande behoven i samhällets infrastruktur som behöver tillgodoses.

För att kunna säkerställa skärgårdens framtida utveckling är det dessutom viktigt att skapa förutsättningar som kan garantera en jämn demografisk struktur. Utan en miljö som passar unga och barnfamiljer riskerar man att öka medelåldern hos de fastboende. De som står inför valet att bilda familj ska av praktiska skäl inte behöva flytta till fastlandet för att få den välfärd som krävs.

Diskussioner om skärgården handlar allt för ofta om bidrag och projekt. Enligt oss i Liberalerna borde det i stället handla om frihet och företagsamhet. Skärgården mår som bäst när det finns en tillväxtvänlig politik som värnar skärgårdens unika förutsättningar.

Vad gäller frågan specifikt så är svaret ja. Offentlighetens pengar ska användas för att skapa förutsättningar för människor och för att värna kärnan i välfärden. För Region Stockholms del handlar detta om ett aktivt och allsidigt arbete med att stärka förutsättningarna i skärgården.

De två viktigaste sakerna för nästa mandatperiod är för det första att fortsätta göra vården mer tillgänglig, för man ska kunna lita på att ett liv i skärgården inte innebär ett liv av otillgänglig vård. Vi har under de senaste 8 åren arbetat med att flytta vården närmre människor. Det ska fortsätta om Liberalerna får bestämma. Alla ska ha möjligheten att skriva sig hos en namngiven husläkare, som känner och har tid för sina patienter. Vården ska finnas på fler platser än i innerstan, och därför är det viktigt att närakuterna stärks. Närakuterna i Nacka, Norrtälje, Handen innebär närmre akutvård för många skärgårdsinvånare, än om man skulle behöva ta sig hela vägen till akutsjukhusen. Liberalerna är även för en utbyggnad av Läkarbåtar likt den som idag utgår ifrån Djurö vårdcentral.

Det andra är att våga satsa på skärgårdstrafiken. Under mandatperioden blev försöksverksamheten med Nord/Syd-linjen permanent. Den är ett gott exempel på hur utvecklingen i skärgården fortsätter. Samtidigt får politiken inte bli för ensidig vad gäller att prioritera turism eller tillgänglighet för boende. Båda grupper måste ha en tillgänglig skärgårdstrafik, annars hotas hela skärgårdens utveckling.

Ja, en levande skärgård ska få kosta. Miljöpartiet vill att Region Stockholm ska ta ansvar för ökad samverkan med syfte att öka tillgången till offentlig service. Det är en viktig pusselbit för många när det gäller att få vardagen att fungera även utanför säsong. Offentlig service har också en förmåga att dra till sig andra typer av verksamheter. Exempelvis kan bryggor och stationssamhällen utvecklas till attraktiva och livskraftiga knutpunkter i större utsträckning än idag. Vi vill även bevara fraktstödet då det har stor betydelse för många verksamheters konkurrenskraft. Driftstödet till dagligvarubutiker ska finnas kvar. Det dubblade investeringsstödet skärgårdsstiftelsen fått för ökat underhåll av byggnader och anläggningar behöver värnas och möjligheterna att tillföra med medel ses över. Vi är öppna

för att tillföra ökade verksamhetsmedel till skärgårdsstiftelsen för att säkra en långsiktig finansiering.

Ja. Vi satsar på skärgårdstrafiken, helikopter och basservice

Ja. Vi måste bevara och utveckla den för framtida generationer. Trots politiska löften och ambitioner har lite gjorts av de styrande partierna. Ett par av våra förslag för en attraktiv skärgård:

En skärgård med fungerande och snabb akutvård

- Fler äldreboenden och bättre hemtjänst på skärgårdsöarna
- Snabbare akutvård genom centralt placerad ambulanshelikopter och ambulansbåt
- Kortare köer på akutmottagningen genom utvecklad geriatrikvard och kommunal omsorg för de äldsta
- Avgiftsfri TBE-vaccination till barn och unga

En skärgård med hög tillgänglighet

- Fler privata rederier och alternativa färdrutter med Skärgårdsbåtarna
- Tätare busstrafik till skärgårdsbåtarna under rusningstid
- Fler parkeringsplatser vid skärgårdsbåtarna
- Flera nya permanenta bilfärjeleder

En skärgård med rikt fiskeliv och rena vatten

- Kraftigt minska gråsälen och skarven, samt förbjuda industritrålning inom 12 sjömil från gränsen
- Aktiva åtgärder mot övergödning och algblooming på grund av läckande avlopp
- Modernisera och förenkla strandskyddet, med möjlighet att bygga i oskyddade naturområden
- Nej till vindkraft i skärgården - ja till kärnkraftsutbyggnad i Sverige

En skärgård med småföretagande i centrum

- Utbyggnad av bredbandsnätet
- Godstransporter året om med Waxholmsbolaget
- Främja hembygdsgårdar och ökade bidrag till lokala kulturhistoriska skärgårdsföreningar

Ja. Vänsterpartiet i Region Stockholm vill bland annat införa SL-taxa i skärgårdstrafiken året runt. På sikt vill vi se nolltaxa i kollektivtrafiken, även skärgårdstrafiken. V vill även satsa på bibliotek och samlingslokaler för ett levande kulturliv i skärgården, samt åtgärder och forskningsmedel för att återskapa en naturlig fiskereproduktion.

2. Kommer ditt parti att arbeta för ett ökat bostadsbyggande på kärnöarna?

(Regionens tillväxtansvar enligt RUFSS 2050)

En levande skärgård kräver levande kärnöar, levande kärnöar kräver att fler bostäder, i synnerhet hyresrätter. Socialdemokraterna kommer att arbeta för ett ökat bostadsbyggande i hela Stockholmsregionen, även på kärnöarna. Socialdemokraterna i Region Stockholm står helhjärtat bakom den regionala utvecklingsplanen som medger att 20 000 bostäder behöver tillkomma i Stockholmsregionen årligen, vilket bland annat innebär bostadsbyggande på kärnöarna i skärgården. Detta har även Regionens kommuner ställt sig bakom, men tyvärr flyr idag flera moderatledda kommuner sitt bostadsförsörjningsansvar.

Ja! Centerpartiet vill att Region Stockholm i alla sina beslut ska främja ett ökat bostadsbyggande. Vi vill ha fler fastboende i skärgården, särskilt på kärnöarna och andra levande skärgårdssamhällen.

- Centerpartiet i Region Stockholm vill att kärnöar tydligt klassas som landsbygdsområden och därmed får ett undantag i strandskyddslagstiftningen.
- Centerpartiet vill ha utvecklingspakter mellan regionen och skärgårdskommuner, med målet att där det planeras för fler bostäder för fastboende kommer regionen också öka turtätheten.

Kristdemokraterna ser ett behov av ett ökat bostadsbyggande ute i skärgården. Flera boendeformer, inklusive hyresrätter, behövs. Vi ser även hur nybyggande och underhåll är en väsentlig försörjningskälla för skärgårdens fastboende. Vi vill arbeta för detta.

Därtill behövs en fungerande infrastruktur, skola, vård, omsorg, post, bank, affärer samt barntillsyn och goda kommunikationer. Vi kristdemokrater vill verka för att man ska kunna bo överallt i Stockholmsregionen. Detta gäller även i vår vackra skärgård.

Liberalerna värnar skärgårdens utveckling, och de platser som redan har bebyggelse ska kunna utvecklas även framöver. Detta samtidigt som vi värnar att de obebyggda öarna ska bevaras, exempelvis genom att utöka Bullerö naturreservat till den oexploaterade skärgården runt Nämndö.

För att bebyggelse ska kunna ske måste Regionen ta höjd för större behov inom vård och kollektivtrafik. Det är därför positivt även i den bemärkelsen att det ökade bostadsbyggandet sker i anslutning till kollektivtrafiksnar. Därav är kärnöarnas roll i utvecklingen central, och allt eftersom fler bosätter sig i skärgården blir förutsättningarna för fler husläkarmottagningar bättre.

Den småskaliga bebyggelsen och tillgången till vacker och värdefull natur är det som för många gör skärgården till vad den är och är anledningen för många att vilja bo i den. Miljöpartiet tycker därför att bostadsbyggande ska koncentreras till kärnöar i anslutning till redan bebyggda miljöer och att all byggnation ska ske med respekt för omgivningen och naturmiljön. Framförallt ser vi ett behov av fler hyresrätter så att skärgården inte bara blir en plats för ekonomiskt starka grupper och turister. Genom satsningar på vanliga bostäder för bofasta skapas möjligheter för fler att bosätta sig i skärgården året runt. Det är viktigt för att kunna upprätthålla service och utbudet av andra verksamheter. En annan viktig del är fortsatt bredbandsutbyggnad för att möjliggöra för fler att exempelvis kunna bedriva företag eller arbeta hemifrån.

Ja. Fler fler bostäder, gärna i sjönära lägen. Fler bryggor och sjöbodnar för fastboende.

Nybyggnationen ska först och främst möjliggöra kvarboende, för en levande skärgård. Samtidigt ska nybyggnationen inte ha för betydande inverka på grönområden.

Ja. Vänsterpartiet vill satsa på byggande av hyresbostäder på kärnöarna.

3. Vilka miljö- och strandskyddsfrågor kopplat till skärgården prioriterar ditt parti? *(Bygglov och strandskyddsdispens medför ibland kostnader på ca 20,000 kr för tillstånd att till exempel installera solceller.)*

Region Stockholm hanterar inte bygglovs och strandskyddsfrågor utan det gör de enskilda kommunerna enligt gällande lagstiftning. Det är även de enskilda kommunerna som beslutar om avgifterna för bygglov och strandskyddsdispenser. Solceller kräver dock inte bygglov så länge de följer byggnadens form och inte placeras på byggnader eller inom bebyggelseområden som är särskilt värdefulla.

Det pågår just nu en översyn av strandskyddslagstiftningen och vi socialdemokrater står upp för strandskyddets syfte. Strandskyddet finns för att säkra allemansrätten längs stränder och bevara goda livsvillkor för växt- och djurliv i vatten och på land. Samtidigt måste boende och näringsliv i skärgården kunna utveckla befintlig verksamhet och bygga ny. Där är RUFSS 2050 och de utpekade kärnöarna viktiga.

Miljö och klimatfrågor står alltid i fokus för Centerpartiets politik. Därför vill vi bland annat;

- Ställa oss positiva till havsbaserad vindkraft förutsatt att företagen bidrar med miljöåtgärder samt ekonomisk lönsamhet och sysselsättning till kommuner och närområden som påverkas. Ett exempel på miljöåtgärd är syresättning av botten.
- Att biodrivmedel, el eller vätgas ska arbetas in i alla kommande upphandlingar rörande sjötrafiken.
- Stärka det småskaliga kustfisket genom att bland annat flytta ut trålgränsen samt öka det småskaliga kustfiskets tillgång till fiskeresursen, även i lägen när Sveriges fiskekvoter behöver begränsas.
- Kärnöar undantas från strandskyddslagstiftningen

Kristdemokraterna vill se att ett större mandat ges till kommunerna i frågor som rör hur utveckling längs sjöar och vattendrag ska se ut. Det lokala inflytandet måste stärkas. Vi ser även ett behov av att reformera strandskyddet i grunden. För att öka attraktionskraften att bygga och bosätta sig i skärgården behöver det bli avsevärt lättare att bygga hus i skärgård och sjönära lägen. Dagens regelverk vilar på principen att allt som inte uttryckligen är tillåtet är förbjudet. Denna hållning behöver vändas helt om och utgå från ett minimum. Vi anser att dagens 300-metersregel bör ersättas med en 50-metersregel. Regelverket bör bygga på att områden som ska ha ett särskilt skydd pekas ut, liksom områden där en restriktiv hållning bör intas. För glest befolkade områden bör i stället bebyggelse vara tillåten, förutom i områden som genom beslut pekas ut som skyddsvärda. Även verksamheter kommer att ha stor nytta av reformerat strandskydd.

Även regler kring utformning av avlopp och avfallshantering behöver förändras. Tyvärr har vi en lagstiftning, men framför allt tillämpning, i många kommuner som förordrar avloppsanläggningar avsevärt med små eller inga fördelar för miljön.

Att skydda skärgårdens miljöer är en förutsättning för att skärgården ska fortsätta leva och förbli attraktiv. Liberalerna är för att utöka naturskyddet på vissa platser i skärgården, samtidigt som de platserna lämpade för fortsatt utbyggnad av bebyggelse ska få växa. Exemplet med solceller är ett av många på hur stelbent den svenska byråkratin är. Det ska vara skattefritt att producera el för egen förbrukning, och byggloven förenklas. Detta är dock politik som genomförs i riksdagen.

Det är även uppenbart att strandskyddsreglerna är för stelbenta. Att bevara obebyggda öar är positivt, men när strandskyddet förhindrar utvecklingen av redan bebyggda platser blir det ett hot mot den levande skärgården.

I redan bebyggda områden bör dispens för utbyggnad hanteras mer generöst. Lokala skärgårdsföretag ska ha rimliga möjligheter att bygga ut och förnya sina verksamheter. Utan dessa företag blir förutsättningarna för en livskraftig skärgård sämre.

Miljöpartiet vill värna strandskyddet och vill inte se ett uppluckrat strandskydd för till exempel ökad fritidhusbebyggelse. För oss är en viktig princip att stränder och kuster ska vara tillgängliga för allmänheten och inte inhägnade av privata ägare. Vissa undantag är rimligt att kunna göra när det gäller mindre kompletteringar till byggnader så som exempelvis installation av solceller. I skärgården fyller strandskyddet även en viktig funktion för att värna den unika natur som finns. Vi vill se ett tydligare uppdrag till skärgårdsstiftelsen gällande värnandet och skötseln av natur med särskilt fokus på bevarande av det unika kulturlandskapet.

Det ska bli enklare att bygga strandnära. Ansvar för dispenser ska flyttas från staten till kommunerna.

Strandskydd och riksintressen utgör allvarliga hinder för byggande. En ökad differentiering av strandskyddet, försvårar och försämrar till delar, i stället för att förbättra byggandemöjligheterna i hela landet.

Byggregler behöver generellt underlättas, strandskyddet reformeras och undantag och anpassning av regler i riksintresseområden krävs. Därför vill vi modernisera och förenkla strandskyddet, med möjlighet att bygga i oskyddade naturområden.

Vänsterpartiet står bakom den gällande lagstiftningen på det här området, och Vänsterpartiet i Region Stockholm har inte någon annan uppfattning. Exploatering av stränder för privat bebyggelse skadar miljön och lokalbefolkningens tillträde till ständer.

Däremot kan lokal utveckling gynnas av nya verksamheter som är öppna för allmänheten och tar hänsyn till de lokala miljömässiga och sociala förutsättningarna, i strandnära lägen. Sådan etablering är fullt möjlig redan i dag. Ny bebyggelse på skärgårdens kärnöar har koncentrerats till öarnas hamnar, detta bör enligt vår mening vara fallet också i framtiden.

4. Arbetar Skärgårdsstiftelsen enligt stadgarna? *(Representanter för ditt parti sitter i Skärgårdsstiftelsens styrelse. Anser ditt parti att den planerade omorganisationen är i enlighet med Stiftelsens stadgars ändamålsparagraf §2?)*

Vi Socialdemokrater är kritiska till nedskärningen av Skärgårdsstiftelsens driftbidrag vilket vi betonade för det blågröna styret redan 2019 när de beslutade om att minska stödet med en miljon kronor per år. Den delegationsordning som finns i Skärgårdsstiftelsen säger att VD beslutar över sin fältorganisation. Den långtgående delegationen är vi beredda att se över om vi får möjlighet att styra efter höstens val. Socialdemokraterna förutsätter att Skärgårdsstiftelsen fortsatt kommer att verka för att bevara skärgårdens egenart, göra den mer tillgänglig och beakta den bofasta befolkningens intressen. Skulle något visa på motsatsen kommer vårt parti vidta åtgärder.

Ja. Stadgarna säger inte hur Skärgårdsstiftelsens arbete ska organiseras, utan det är resultatet av arbetet som måste bedömas om det är i enlighet med stadgarna. En välfungerande skärgårdsstiftelse är av största betydelse för skärgårdens utveckling.

Skärgårdsstiftelsen har ett viktigt och svårt uppdrag att ta hand om våra stora naturområden och omkring 2000 byggnader för att därigenom kunna bevara kultur- och naturlandskapet. Stiftelsens arbete för det möjligt att ta emot hundratusentals besökare per år, och genom sina arrendatorer av världshus, vandrarhem och gårdar skapar stiftelsen jobb och utveckling i skärgårdssamhällena. För att - under självständigt ansvar - lösa denna uppgift får Skärgårdsstiftelsen ett årligt bidrag på ca 80 mkr från Region Stockholm, vilket är nästan dubbelt så mycket som 2014, men det finns fortfarande utmaningar med att klara underhåll, naturvård och utveckling.

Enligt den information vi har tagit del av från Skärgårdsstiftelsen syftar den förändrade organisationen till att skapa en långsiktig hållbar verksamhet utifrån ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv genom att bland annat säkerställa att man följer lag-/myndighetskrav, såsom till exempel miljöbalken och arbetsmiljölagstiftning, och vi hoppas att förändringen ska leda till ett bättre läge både för Skärgårdsstiftelsen och för skärgården i stort.

Vi tror att Skärgårdsstiftelsen arbetar utifrån deras stadgar och fortsatt kommer att verka för att bevara skärgårdens egenart och beakta den bofasta befolkningens intressen. Skulle något visa på motsatsen när omorganiseringen bättre kan utvärderas är vi övertygade om att åtgärder kommer att vidtas.

Ja. Det är genom att fortsätta utvecklingen av skärgården som de bästa förutsättningarna för att leva och verka i skärgården värnas. Utvecklingen måste också ske inom organisationen skärgårdsstiftelsen, och att utveckla arbetet med arbetsmiljö är nödvändigt för att Skärgårdsstiftelsen ska kunna vara en god arbetsgivare.

Ja, dock ser vi behov av att förändra och förbättra Skärgårdsstiftelsens dialog med den bofasta befolkningen.

Ja.

Notera att trots sin storlek, saknar Sverigedemokraterna idag representation och insyn i Skärgårdsstiftelsen. Med det sagt är det svårt att kommentera organisationens stadgar. Den kritik vi kan framföra är att vi är negativa till att man vill minska antalet tillsynsmän i skärgården, detta utan en förklaring från de nuvarande representerna i Skärgårdsstiftelsens styrelse.

Enligt Vänsterpartiet följer stiftelsen sina stadgar. Omorganisationen ingår i VD:s mandat, och strider inte mot stadgarna.